

**SREDIŠNJI SAVEZ UDRUGA UZGAJIVAČA
HRVATSKOG HLADNOKRVNJAKA****S. Kolarić, M. Čačić****Sažetak**

Središnji savez udruga uzgajivača hrvatskog hladnokrvnjaka (SSUUHH) predstavlja krovni nacionalni središnji savez s ciljem organizacije provedbe uzgoja pasmine konja hrvatski hladnokrvnjak na području Republike Hrvatske. SSUUHH je samostalna nestranačka organizacija dragovoljno udruženih udruga i ergela uzgajivača pasmine konja hrvatski hladnokrvnjak u Republici Hrvatskoj radi zaštite i promicanja zajedničkih gospodarskih i interesnih ciljeva. Hrvatski hladnokrvnjak je autohtona pasmina konja koja je u periodu mehanizacije i danas informatizacije izgubila ulogu izvora radne snage i postala pasmina namijenjena za ekološku proizvodnju mesa i značajan čimbenik u očuvanju hrvatskih zaštićenih krajolika i biološke raznolikosti. Priprema Republike Hrvatske za ulazak u članstvo Europske Unije (EU) postavlja određene zahtjeve i na uzgoj konja u Republici Hrvatskoj. Sukladno uvjetima EU u provedbi uzgojnih programa ne samo konja nego i drugih vrsta domaćih životinja, zahtjeva se veći angažman uzgojnih udruženja. Kao krovno uzgojno udruženje autohtone pasmine konja hrvatski hladnokrvnjak SSUUHH osnovan je upravo iz razloga reorganizacije uzgoja konja i prilagodbe hrvatskog konjogojstva uzgoju konja u EU. Ujedno, prvo je krovno uzgojno udruženje prilagođeno prema novoj zakonskoj regulativi Republike Hrvatske (NN 164/04) koja regulira organizaciju i verifikaciju uzgojnih udruženja sukladno uvjetima EU.

Ključne riječi: hrvatski hladnokrvnjak, autohtona pasmina konja, ekološka proizvodnja, Republika Hrvatska, Europska Unija

Slaven Kolarić, ing., Središnji savez udruga uzgajivača hrvatskog hladnokrvnjaka, Sisačka 1, 44317 Popovača; mr.sci. Mato Čačić, Hrvatski stočarski centar, Pododjel za uzgoj i selekciju konja, Ilica 101, 10000 Zagreb, Republika Hrvatska. E-mail: ssuuhh@net.hr

Uvod

Približavanje ulaska Republike Hrvatske u okvire Europske Unije uzrokuje nužnu reformu poljoprivredne proizvodnje koja postavlja nove zahtjeve u svim granama stočarstva pa tako i u konjogojstvu. Specifično je da su prekretnice u uzgoju konja upravo sukladne promjenama koje se događaju u ostalim granama poljoprivredne proizvodnje. Uzgajivači su sve više izloženi strukturalnim promjenama u poljoprivredi kao posljedica agrarne politike tako da dolazi do veće specijalizacije ali sukladno povećanim mogućnostima proizvodnje po proizvodnoj jedinici mnogi bi mogli ostati bez zaposlenja (EU E q u u s 2001., 2001). Stručnjaci EU smatraju da je jedna od mogućih strategija upravo konjogojstvo, odnosno razvoj usluga i servisa agroturizma, pansionski smještaj, te sportske i rekreacijske aktivnosti vezane na konje. Dio stručnjaka također smatra da bi veliki dio farmera preorijentacijom proizvodnje mogao ostvarivati veću dobit nego tradicionalnom proizvodnjom. Poslovanja vezana za konje postaju sve značajniji dio ekonomije ruralnih krajeva diljem cijele EU. Takva poslovanja doprinose održavanju zaposlenosti, koje je značajno i s ekonomskog i sa socijalnog stajališta. Povećani interes za poslove koji se vežu za konje stoga mogu doprinijeti prosperitetu ruralnih područja. Konji postaju sve značajnija spona između ruralnih i urbanih krajeva po pitanju načina življenja.

Treba istaknuti i pašnjačko konjogojstvo, i općenito stočarstvo, koje je jedan od osnovnih elemenata u očuvanju zaštićenih krajolika i biološke raznolikosti u mnogim zemljama. U tom smislu, dok u mnogim zemljama postoji problem prevelikog broja konja na pašnjačkim površinama, u našoj zemlji nedostaje konja. Nacionalni pašnjački resursi nisu dovoljno iskorišteni kao jedna od mogućnosti racionalnog uzgoja konja i ekološke proizvodnje konjskog mesa u čemu bi veliku ulogu imale upravo hrvatske autohtone hladnokrvne pasmine konja. Osim toga, njihova velika uloga bi bila ujedno i u prije spomenutom očuvanju zaštićenih krajolika i biološke raznolikosti.

Upravo iz prije navedenih razloga u Republici Hrvatskoj započela je reorganizacija uzgoja konja prema načinu na koji je organizirano konjogojstvo Europske Unije. Pasma konja hrvatski hladnokrvnjak predstavlja značajan udio u ukupnom broju konja u Republici Hrvatskoj. Osnivanje SSUUHH jedan je od značajnih koraka u reorganizaciji hrvatskog konjogojstva.

Uzgojni program

Hrvatski hladnokrvnjak je autohtona pasmina konja nastala križanjem toplokrvnih domaćih kobila s uvezenim pastusima ardenske, peršeronske, barbantske i drugih hladnokrvnih pasmina. Hladnokrvnjak se počeo uzgajati u Hrvatskoj tijekom prve polovice devetnaestog stoljeća. Zbog različitih početnih matičnih stada kobila te različitih pastuha hladnokrvnih pasmina koji su djelovali na područjima Hrvatske uz doprinos okolišnih čimbenika pojedinog kraja, hrvatski hladnokrvnjak prilično je heterogena populacija u pogledu fenotipskih značajki. Ujedno tome doprinosi i čimbenik koliko dugo je u pojedinoj subpopulaciji uvedena krv spomenutih stranih pastuha. Visina u grebenu kreće se od 150 do 165 cm. Od boja uglavnom se javlja dorata, rjeđe vrana, alata, siva te šarci koji su ujedno nepoželjni u uzgoju. Njegova namjena bila je rad s naglaskom na vuču. Danas je tu ulogu izgubio te postao konj gotovo isključivo za ekološku proizvodnju mesa

Uzgojni program hrvatskog hladnokrvnjaka dokument je kojim SSUUHH kao nevladino udruženje želi genetski i brojčano unaprijediti uzgoj pasmine konja hrvatski hladnokrvnjak u suradnji s ovlaštenim vladinim institucijama. Uzgojni program obuhvaća sve mjere koje su primjerene da se unaprijedi uzgoj u odnosu na ciljeve uzgoja, vodeći računa o pravnim propisima koji se odnose na uzgoj životinja (Č a ĉ i ć i K o l a r i ć, 2005). U to, u prvom redu pripadaju metode uzgoja, područja prosudbe vanjštine, provjera sposobnosti, utvrđivanje vrijednosti uzgoja kao i selekcijske mjere koje su na tome temeljene. Kod procjene vrijednosti uzgoja mogu se osim rezultata vlastite populacije, uzeti u obzir rezultati drugih uzgojnih udruženja, odnosno institucija. Postavljeni uzgojni ciljevi su slijedeći: očuvati uzgoj hrvatskog hladnokrvnjaka u čistoj krvi kao autohtone pasmine konja, te očuvanje genetske raznolikosti unutar pasmine; obzirom na trenutnu veliku heterogenost unutar pasmine težit će se što većem uniformiranju pasmine u tipu poželjne vanjštine hrvatskog hladnokrvnjaka, uvažavajući dobra proizvodna i adaptivna svojstva pasmine na okolišne čimbenike; budući da pripada skupini radnih pasmina konja također se želi sačuvati i njegova radna sposobnost, on treba biti pogodan za vožnju, vuču i obavljanje teških poslova; promovirati korištenje pasmine u zaprežnom sportu i drugim oblicima natjecanja te kulturno-folklornim manifestacijama; kako je hrvatski hladnokrvnjak kroz vrijeme mehanizacije i danas informatizacije izgubio ulogu izvora radne snage, a postao pasmina za ekološku proizvodnju mesa, promovirati će se uzgoj pasmine u sustavu održive poljoprivrede i tradicionalnog gospodarenja sukladno trendu ekološke proizvodnje hrane s naglaskom na iskorištavanje zapuštenih i

neiskorištenih prirodnih resursa, uz isticanje značenja uzgoja u područjima gdje je pasmina povijesno vezana za očuvanje zaštićenih krajolika i biološke raznolikosti; naglašavat će se primjena pasmine u turističke svrhe preko osmišljenih programa u cilju podizanja vrijednosti i dohodovnosti uzgoja hrvatskog hladnokrvnjaka.

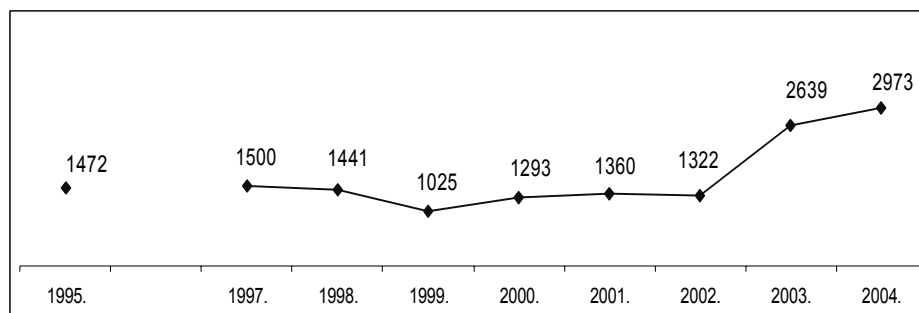

Foto 1. - RASPLODNI PASTUH PASMINE HRVATSKI HLADNOKRVNJAK 2494 MIŠKO (1994) (foto Čačić)

Foto 1. - CROATIAN COLDBLOOD STALLION 2494 MIŠKO (1994) (foto Čačić)

Organiziranost i brojno stanje uzgoja

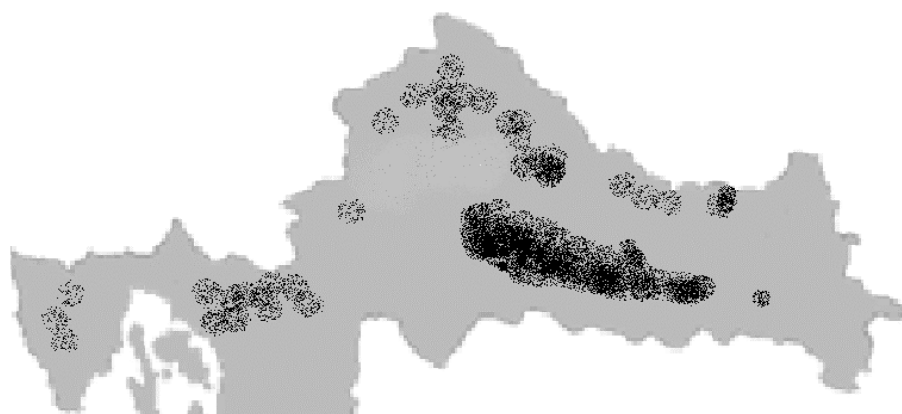
Pregledom brojnog stanja hrvatskog hladnokrvnjaka kroz godine uočava se pozitivan trend (HSC, 2005) (grafikon 1). Brojno stanje u 2004. godini iznosi 2937 grla, odnosno prema kategorijama: pastuha - 93, kobile - 1313, muške omadi – 225, ženske omadi – 532, muške ždrebadi – 418 i ženske ždrebadi – 392 grla.

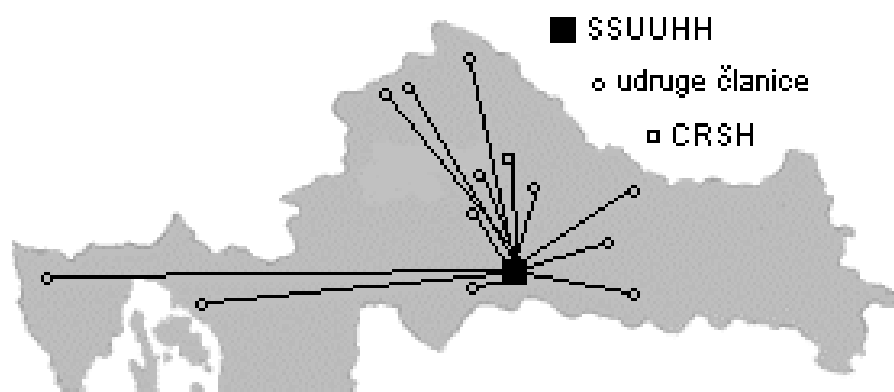
Grafikon 1. PREGLED BROJNOG STANJA HRVATSKOG HLADNOKRVNJAKA U RH KROZ GODINE (HSC, 2005)

Graf 1. REVIEW OF NUMERICAL STRENGTH OF CROATIAN COLDBLOOD HORSES IN REPUBLIC OF CROATIA ACCORDING TO YEAR

Hrvatski hladnokrvnjak uzgaja se na širem području Republike Hrvatske. Uzgojno područje proteže se od Istarske do Osječko – baranjske županije (prikaz 1) sa središtem uzgoja u Moslavini. Uzgoj hrvatskog hladnokrvnjaka dijeli se na tri subpopulacije: uzgoj u 12 udruga, uzgoj u Ergeli Križevački Lemeš – Centra za reprodukciju u stočarstvu Hrvatske (CRSH) i uzgoj izvan udruga (samostalni uzgajivači).

Prikaz 1. UZGOJNO PODRUČJE HRVATSKOG HLADNOKRVNJAKA
Exposition 1. CROATIAN COLDBLOOD BREEDING TERRITORY

Prikaz 2. - ORGANIZIRANOST UZGOJA HRVATSKOG HLADNOKRVNJAKA 2004.
Expositon 2. - ORGANIZATION OF CROATIAN COLDBLOOD BREEDING IN 2004.

Literatura

1. Č a č i ć, M., S. K o l a r i ć, Središnji savez udruga uzgajivača hrvatskog hladnokrvnjaka (2005): Uzgojni program hrvatski hladnokrvnjak.
2. E U E q u u s 2001. (2001): Horse Industry in the European Union. Sweden.
3. H r v a t s k i s t o č a r s k i c e n t a r – H S C (2005): Godišnje izvješće 2004. – Konjogojstvo.
4. S r e d i š n j i s a v e z u d r u g a u z g a j i v a č a h r v a t s k o g h l a d n o k r v n j a k a - S S U U H H (2003): Statut Središnjeg saveza udruga uzgajivača hrvatskog hladnokrvnjaka.
5. S r e d i š n j i s a v e z u d r u g a u z g a j i v a č a h r v a t s k o g h l a d n o k r v n j a k a - S S U U H H. (2005): Priručnik Središnjeg saveza udruga uzgajivača hrvatskog hladnokrvnjaka.

CROATIAN FEDERATION OF HEAVY DRAFT HORSE BREEDERS ASSOCIATION

Summary

Croatian federation of heavy draft horse breeders association is a roof national central federation with the aim of organization of implementing breeding of croatian coldblooded horse in the territory of the Republic of Croatia. CFBHD is an autonomous, non party organization of voluntarily associated associations and studfarm breeders of croatian coldblooded horse in the Republic of Croatia for the protection and promotion of common economic and interest goals. Croatian coldblooded horse is an autochthonous breed aimed for ecological meat production and the significant factor in preservation of croatian protected areas and biological diversity. Preparation of the Republic of Croatia for the entrance in the EU membership sets up certain

demands also on the horse breeding in the Republic of Croatia. According to the EU conditions in the implements of breeding programs not only for horses but other species of domestic animals, the bigger engagement of breeding associations is demanded. As a roof breeding organization of autochthonous breed of Croatian coldblooded horse, CFBHD is founded exactly for the reason of reorganization of horse breeding and adjustment of croating horse breeding to the horsebreeding in EU. At the same time, it is the first breeding organization adjusted to the new law regulations of the Republic of Croatia (NN 164/04) which regulates organization and verification of breeding organizations according to EU requirements.

Keywords: Croatian coldblooded horse, autochthonous horse breed, ecological production, Republic of Croatia, European Union

Primljeno: 27. 3. 2006.